

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Textus sequentiarum cum lucule[n]tissima tam
sententiaru[m] q[uam] vocabuloru[m] interpretatione
scripture autoritatib[us] alioru[m]q[ue] exemplis
creberrimis roborata**

Colonie, 1506

VD16 T 655

Benedicta semp sancta

urn:nbn:de:hbz:466:1-30585

De sancta trinitate

q̄ illa p̄ncipal̄ est n̄c̄aria. q̄m̄ h̄o in p̄cis nullo m̄o p̄t p̄uersari cū fr̄at̄i-
bus. i. cū angelis. nā ip̄i s̄t ab oī p̄cō remoti. vñ venerabilis Beda Null
la inter hoīes deo gratiosior p̄t esse p̄uersatio q̄ eoz q̄ se alienāt a victis &
p̄rutū studijs aim subigūt Sc̄o o p̄tē purgatōem mentiū. i. informatio-
nē p̄ remotōem ignorātie. q̄ p̄m̄ Aug^m. Ignorantia est viciosa si affie affa-
ctatio nesciēdi Itē Ber. Prudētia est si p̄terita mala defleas. si t̄palia p̄tē-
nis. & si eterna p̄cupiscis Tercio p̄tē sanitatē aie q̄ impedit p̄ vicia pes-
catorū Un̄ p̄cā summe s̄t vitāda. vñ d̄t Aug^m Ex p̄cō Ade nobis infla-
ra sunt duo mala. sc̄z ignorātia r̄p̄ agenday. & p̄cupiscētia noxay Itēna
Berū. Nulla nocebit aduersitas si nulla d̄n̄at̄ iniquitas. Quarto p̄tē cor
induratū flecti p̄ charitatē sp̄s̄sancti. vñ in omni p̄tute tua dilige eū q̄ te
fecit Berū. Via d̄ni ad cor dirigit cū sermo veritatis humilit̄ audis Quinto
p̄tē remotōem frigiditatis aie. vñ aia d̄t in frigidata q̄n̄ caret igne sp̄s̄
rituali. i. gr̄a sp̄s̄sancti De tali igne d̄t in li. Sap. Et lāpas ei⁹ non extin-
guet in nocte. i. gr̄a sp̄s̄sancti nō auferet ab eo in t̄p̄e tribulatiōnis Sexto
p̄tē remotōem erroris p̄pter informatōem iusticie. q̄ maxime accidit in
volūtate. q̄ aliq̄s nō d̄t iustus p̄pter rectitudinē intellect⁹ vel operis si de
sit rectitudo volūtatis. i. iusticie. vt d̄t in Prover. Qui sequit̄ iusticiā diligit
gea a d̄no Itē ps. Iustus d̄ns & iusticiā dilexit ¶ Oro terminis nota
q̄ sordidū ponit hic substācialiter. & d̄t a noīesordes qd̄ vltari⁹ d̄t a p̄bo
sordeo Itē aridū est nomē adiectiuū In area. i. terra sterilis. Siliter r̄-
gidus idē est qd̄ distortus. a v̄bo rigeo es Flecto est p̄bū trāsitiuū Itē lic-
tera d̄t sac̄rū septenariū. & p̄ hoc datur intelligi oīs p̄fectio. q̄ sicut p̄ septe-
nariū num̄ez elaudis om̄e tēpus & p̄ficiat. sic p̄ septenariū. i. p̄ septe dona sp̄s̄
ritus̄sancti om̄is p̄fectio importatur

b Benedicta sp̄ sc̄a sit trinitas deitas sc̄lz vnitas coeql̄is gl̄ia

Pater filius sc̄r̄s̄p̄iritus tria sunt noīa. oīa eadē substātia

¶ Itud est aliud canticū in honore & reuerentiā sancte trinitatis dic.
(Sancta deitas sc̄z) q̄ est (trinitas) sc̄z in p̄sonis & (vnitas) sc̄z in essentia &
(coequalis gl̄ia) sc̄z deitatis & triū p̄sonay (sit b̄ndicta sp̄). Et tunc decla-
rat quō in diuinis sit trinitas p̄sonay & vnitas eēntie dicēs (pater & fili⁹
et sp̄s̄sc̄r̄s̄ sunt tria noīa). i. tres res noīate. & tamē (om̄ia) sc̄z noīa (sunt
eadem substātia). i. eiusdē essentie

Deus genitor. deus genit⁹. in vtroq̄z sacer sp̄s̄ deitate socius.

Et hoc itēz declarat dicēs (Genitor). i. pater est (deus. genit⁹). i. fili⁹
est (deus. & sacer sp̄s̄ in vtroq̄z) sc̄z patet filio. ex̄is tanq̄ nexus amboz
sc̄z est (soci⁹ in deitate) sic sc̄z q̄ & ip̄e d̄t verus. ¶ Nota. pater & fili⁹
et sp̄s̄sc̄r̄s̄ s̄t eadē eēntia diuina. s̄z t̄n̄ tres p̄sone. Et quō hoc d̄t intelligi
ostēdit p̄ illud dic̄ū vulgare. Nix glacies & aqua tria nomina res t̄n̄ vna
Sic in p̄sonis trin⁹ d̄t est t̄n̄ vnus Itē sciendū q̄ esse trinitatē p̄sonarū &
vnitatē eēntie in diuinis p̄t declarari tripl̄. Primo ex autoritate scriptu-
re. vñ legit̄ Gen. p̄. Dixit quoq̄z d̄t faciamus hoīem ad imaginē nostrā
In hoc. q̄ d̄t faciamus innuit tripl̄ice p̄sonā sed in hoc qd̄ d̄t imaginē

Folium lxxij.

In singulari numero. et non in imaginibus. per hoc innuit unitam essentiam Etiam **Aug.** Si in natura deitatis tamen una esset persona non diceret faciam. sed facio. etiam non diceret nostram sed meam. si non esset unitas essentie Secundo declaratur per autoritatem angelicam. quod dicit **Isa.** Angeli non cessant clamare sanctus sanctus sanctus et cetera. per hoc quod dicitur ter sanctus in numero singulari notatur sancta trinitas Tercio declaratur per autoritatem humanam. unde **ps.** Benedicite nos deo deo deo. et benedicite nos deo et cetera. per hoc quod dicitur deo ter innuit trinitas personarum. Sed per hoc quod dicitur et meminit eum omnes fines terre. in singulari numero tamen unitas essentie. Item declarat ex figuris. quod legitur in **Gen.** quod **Abraham** stans iuxta radicem montis in arbore vidit tres pueros ascendentes et descendentes per viam vidit tres et unum adoravit. hec visio abraham est nobis prophetia et presagium nostre cognitionis sancte et individue trinitatis in quantum nobis possibile est. vidit enim tres pueros. id est tres personas. et unum deum adoravit. Unde sciendum quod omnes leges concordant in hoc quod colunt unum deum et non plures. et hoc restat veteri testamento. quod dicitur in **Exodo** **Audite** israel deus unus est Item greci et gentes unum deum colunt. saltem gentes que recta videntur ratione. quoniam ex eis multi tanquam bestie irrationalis unitatem dei negant colentes plures deos. et hoc operatur ratione eorum obumbrata et carens lumine spiritus sancti. unde **ps.** **xij.** metaph. Non valet pluralitas principatum. sic quod unus princeps et sic bene dicit **Aug.** quod unitas soli deo convenit. et unitas dei simplicior est unitate numeri. quod simpliciter est indivisibilis nullam habens passionem divisionis. Et ratio ne istius unitatis oravit dominus noster sicut ipse cum patre et spiritu sancto unus est deus. ita nos per gratiam divinam esse unum cum deo dicimus. Pater rogo ut ipse mecum sint unum sicut et nos unum sumus. et illud unum essentie divine abraham adoravit. sed tres vidit personas et earum proprietates que sunt relationes mutue. quia pater genuit filium. et filius genuit eam patre. et spiritus sanctus procedit ab utroque. Et hec est trinitas que habet **Aug.** est numerus omni creatura perfectior. quod habet per hunc primo celi nihil perfectum est nisi trinum

Quo terminis nota. scilicet est conjunctio expletive potestatis. et ponitur hic cum ornatus Item coequalis est nomen adiectivum propositum a con et equalis deponendo n. et idem est quod similis Item eadem aliquando est nomen habens secundam declensionem prois. unde **Est** rectus eadem. sed est obliquus eadem Item est nomen distributivum habens secundam declensionem prois

Non tres tamen dii sunt. deus verus unus est. sic pater dominus filius spiritusque sanctus.

Nec est secunda pars in qua autor describit divine essentie unitatem dicitur tres (tamen) scilicet pater et filius et spiritus sanctus (non sunt tres dii. sed deus verus est unus. etc.) id est eodem modo (pater est dominus. filius) est dominus (et) pro es (spiritus sanctus) est dominus

Proprietas in personis. unitas est et in essentia. Maiestas patris et potestas deus honor equae per omnia

Tunc declarat qualiter cum unitate essentie stat proprietates personalis et equalitatis potentie Dicitur (proprietates) scilicet distincta est (in personis) scilicet divina (et

De sancta trinitate

vnitas est in essentia) scz diuina (maiestas) s^c est (par) id ē eqls (z potes-
tas decus honor est eque) id ē eqliter (p oia) qz oia sunt vna cōtia in di-
uinitis psonis **Primo.** qz ibi est vnitas essentie **Secdo.** qz ibi est eadē maie-
stas in psonis **Tertio.** qz ibi est eadē par z potestas. z ibi est decus et ho-
nor eque per omnia

¶ Nota. in deitate cuiuslibet psonae attribuuntur sp̄ales proprietates. nam
patri puenit paternitas maiestas innascibilitas z potētia **S;** filio puenit
sapia filiatio. filz nascio **S**piūscō attribuit inspiratio bonitas z pcessio
Et quibus potētia principalit̄ attribuit deo patri. tñ ppter h̄ nō auferit a filio
nec a spūscō. vt p̄ in simbolo **Athanasij.** oipotēs pater. oipotēs fili⁹. z c̄.
et sic realit̄ potētia attribuit indiuidue trinitati **Et** sicut intelligit̄ de sapientia
q̄ attribuit filio. q̄ tñ etiā in patre z spūscō est **Itē** oipotētia in diuinitis nō
sumit̄ p oibz vlt̄er. qz sicut **Aug^m.** de^o nō p̄t in alū. z id hoc facere neq̄. z q̄
sunt p̄terita illis ip̄erare nō p̄t. z q̄ d̄ sicut **Remigijū.** q̄ isto solo posse deus
est p̄uar⁹ scz p̄teritis ip̄erare. **Ex** illo tñ nō seq̄t̄ diuinā potētia augeri vel
minui. qz ip̄a ē eterna z imutabil⁹ **¶** Pro terminis no. q̄ vn⁹ ē nomen h̄is
scdaz declinatōez p̄nois **Itē** eque. i. eqliter. z deriuat̄ ab illo noie equus

Sydera maria cōtinēs arua simul z vniuersa condita. Quē tre-
mūt impia tartara. colit quope quem z abyssus infima Nunc omīs
vox atqz lingua fateatur hunc laude debita Quē laudant sol atqz
luna. dignitas adorat angelica. Et nos voce precelsa omēs modu-
lemur organica cantica dulci melodia. Eya z eya nunc simul iubile-
mus alti troni domino laudes in excelsis.

¶ Hic auctor p̄sequenter ostendit quō omnia inferiora z superiora ado-
rant indiuiduā trinitatē di. **Predicta** diuina maiestas est (p̄tinēs) scz per
suā potētia (sydera). i. stellas (maria). i. aq̄s (arua) id est cāpos (z simul
vniuersa p̄dita) id ē oēs creaturas (quē) scz deū (impia tartara). i. crude-
lia inferna (tremūt). i. cū tremore venerāt (qz) p̄z (quē) scz deū (infima ab-
yssus). i. pfunditas (colit). i. honorat (Nunc oīs vox atqz) p̄z (lingua fate-
atur). i. p̄fiteat̄ (hūc) scz deū (debita laude) id ē p̄ueniēti veneratōe z leris-
cia (quē) scz deū (sol atqz luna laudāt) z (angelica dignitas adorat) sum q̄
ma adoratōne patrie (z nos) hoīes (modulemur). i. decātem⁹ (organica
cātica dulci melodia). i. suauī sono (voce p̄celsa). i. alta **Et** idē hortat̄ nos
ad laudādū deū di. (Eya z eya) p̄ q̄d̄ fcat̄ exhortatōez. qz eya ē aduerbiū
hortādū (nūc iubilem⁹). i. decātem⁹ (sicut laudes alti troni dño). i. sedēti sup
altā sedē (in excelsis) **¶** Nota. hec sentētia sic infer̄. qm̄ sc̄ā trinitas po-
tēs ē regere celū z terrā mare z oia q̄ in eis sunt sua potestate. z qm̄ inf̄n⁹
obedit sibi z oīs irrōalis creatura obedit deo. q̄ cū debita laude. z qm̄ oia
celestia adorāt deū. z sic nihil p̄rmissuz qn̄ laborat i laudē dei. **¶** **Grūm**
z p̄ueniēs ē vt nos xp̄iant̄ q̄ sum⁹ ei⁹ creature rōales laudem⁹ deū i cāticis z
melodijis **¶** **Itē** no. ex lra trahit̄ q̄ in toto vniuerso triplex ē loc⁹ q̄ cogno-

Folium liij.

scit deū trinū z vnū. scz summus medius z infimus. Sūmus sicut celus
Medius sicut terra. Infimus sicut tartar⁹. Primus est bonus. qz ibi est
summa leticia. Scd⁹ medio mō se hz. qz ibi est spes z timor. Sz terci⁹ est
pessimus. qz ibi ē summa tristitia. Ex illa triplicitate loci auroz innuit tri/
plicitatē psonaz. q̄ aliter sic declarat. Nā in aīa rōnali ē memoria intelli/
gentia z volūtas. Primū attribuit patri. scd⁹ filio. terciū spūscō. Vel
sic. in sole repiunt tria. scz suba solis. splendor. z calor. Substātia solis gene/
rat splendore. splendor generat calore. z vnū sine alio eē nō p̄r. Sic pater
generat filiū. sz spūscōs est p̄cedens ab vtroqz. ¶ Itē nota. trinitas pso/
naz hz cognosci ex distinctōe z p̄rietate nre oparōnis. nā ad quēlibet ar/
tificē effectū. pducere volentē requirunt tria. Primo qz possit. si cū non pos/
test effectū. pducere iuanū laborat. Scd⁹ requir̄ qz sciat. qz si nescit nō p̄r la/
borare. Tercio requir̄ qz velit. qz si noluerit effectū nō pducit. Sic etiā in
diuinis patri ascribit potentia. qz p̄r oīa. Filio ascribit sapientia. qz oīa
scit. Spūscō ascribit volūtas. z hec quīs vnū sunt et eadē essentia. tū
iste p̄rietates sunt distincte. Et vulgaribz seu rusticis datur grossum. ex/
emplū de trinitate vnitatis dei. nā sicut aqua glacies z nix sunt tres res di/
stincte. attamē p̄stūt in vnā naturā a quaticā. Sic pater. z fili⁹ z spūscō
sunt tres psonae. attamē p̄ueniūt in vnā naturam deitatis. vn⁹. Nix
glacies z aqua tria noīa. res tū vna. Sic in psonis trinus deus ē tū vn⁹.
¶ Itē sciendū. deū esse vnū in substātia p̄r p̄uadentē p̄rōnem physicalem
vt habet. vij. physicoz. In mouentibz z motis essentiali subordinatedis nō
p̄tingit p̄cedere in infinitū. z p̄sequēs datur p̄mus motor quo oīa alia
mouent. hoc qdē deus est. qd p̄r p̄mo celi. Ab hoc qdē ente depēdet ce/
lum z terra natura. Itē d̄r p̄mo ethicoz qz non p̄nt esse duo optima. qz sic
exponēdo suplatm negatiue seq̄retur qz vnū illoz eēt supflūū. z sic nō p̄nt
esse plures dii. qz vel vnus illoz esset supflūus. z sic nō p̄nt esse plures. vel
vnus haberet oēs p̄fectōes. alter vō nō. z sic vnus esset imp̄fectus. qd ab/
surdū est dicere. vñ Aristote. xij. metaph. Entia nolunt disponi male. nec
bonū pluralitas p̄ncipatū. vnus ergo p̄nceps.

¶ Pro terminis nota. Sydera ē nomē neutri ḡ a p̄bo sico is ere. Itē
mare d̄r q̄si amarū. qz indulcorari nō p̄r. qz q̄n aque dulces veniūt ad ma/
re tūc natat sursum z p̄ radlos solares euaporant. Itē arua ē nomē neutri
ḡ. z fcat terrā fructuosam. Sz p̄dita ē p̄ncipiū a p̄bo p̄dor eris. qd fcat
creari. Itē abyssus ē nomē fei ḡnis. z d̄r ab a qd ē sine z byssus clarus q̄si
sine claritate. Sz infima est supflūus huius qd ē infra. Sz fcatōr ē p̄bz
deponētale sede p̄iugarōis. z sumit hic in bona fcatōe. z fcat aliqd exp̄ se
dicere. Sz modulos aris est p̄bū deponētale. z fcat cantare. Itē organū
ca est nomē abstractū a noīe organū. ¶ Itē lra d̄r. eya z eya. p̄ hoc vult
qz nō solum ore deum laudare debemus. sed etiam corde. z eya est aduer/
biū m̄ horandi. Itē alitronus potest esse vnū nomen adiectiū cōpo/
situm ex obliquo z recto.

O veneranda trinitas. **O** adoranda vnitatis. **P**er te sum⁹ creati.
vera eternitas. **P**er te sumus redempti summa tu charitas.

De sancta trinitate

¶ Hec est tertia et ultima ps. in q̄ autor facit exclamacionem cū dicitōe p̄fessionis ad ipam indiuiduā essentiā vnitatis dī. (O veneranda trinitas) scz in p̄sonis (o adoranda vnitas) scz in eēntia. o tu (o eterna vnitas) nos (sumus creati p̄ te) O (tu summa charitas) nos (sumus p̄ te redempti)

¶ Populū cūctū tu p̄tege salua libera eripe et emūda. Te adoram⁹
oipotens. tibi canimus. tibi laus et gl̄ia Per infinita secula seculorū

¶ Nūc supplicat sc̄e trinitati dī. O sancta trinitas (tu p̄tege). i. defende (salua libera eripe et emūda cūctū populū) Et tūc refert gl̄ias trinitati dī cens. O (oipotens) de⁹. nos (adoram⁹ te) nos (tibi canimus. tibi) scz sic (laus et gl̄ia. p̄ infinita secula seculorū). i. eternaliter.

¶ Nota. ex l̄ra p̄ncipalr̄ habent̄ duo. Primo q̄ sum⁹ creati p̄ veram eternitatē. q̄ ē indiuidua trinitas. q̄ ē coeterna vnitati. vt patuit ex p̄habitis. Sc̄dm ē q̄ sum⁹ redēpti ab eterna morte charitate diuina. de qua d̄r Joan. xv. Maiore charitate nemo h̄z q̄ vt aiam suā ponat q̄s p̄ amicis suis. Itē Joā. iij. Sic de⁹ dilexit mūdū vt filiū suū vnigenitū daret p̄ mūdū. Itē Hiero. Magna est dilectio dare res. maior exponere corp⁹ p̄ periculo. maxima sustinere mortē p̄ amico. ¶ Itē l̄ra d̄r eternitas. Un̄ eternitas diuinitatis ē triplex. scz eternitas potētis. qz ibi ē eadē potētia in trib⁹ p̄sonis. vt patuit. Sc̄da ē eternitas duratōnis. qz ille tres p̄sone eque durarant. tā a p̄reā q̄ a p̄re post. qz fili⁹ d̄r sapia patris. s̄z de⁹ pater nūq̄ fuit sine sapientia. s̄z nūq̄ fuit sine filio. Tercia ē eternitas p̄fectōnis. qz ille tres p̄sone h̄nt eque p̄fectissimā essentiā. in q̄ eēntia nō ē aliud filij. nec aliud patris. s̄z bñ ali⁹ pater. ali⁹ fili⁹. qz illa ē v̄a. pater ē ali⁹ a filio. qz ali⁹ p̄sonē diuersitate d̄r. s̄z pater alia p̄sona a filio et sp̄ūsc̄to ē. s̄z illa ē heretice. ca. pater ē aliud filij. qz ly aliud d̄r diuersitate eēntie. et sic eēt sensus. q̄ essentia q̄ ē iter patrē et filiū esset diuersa. s̄z h̄ ē falsus. ¶ Itē nota. autor in hac l̄ra hortat̄ ad p̄fessionē vere fidei. et postea inuitat nos ad p̄meditacionem sc̄e trinitatis. ¶ Pro q̄ vltim⁹ nota. q̄ hec tota sequentia ē collecta ex simbolo athenasij. in q̄ ipse docet fidē catholicā. et ea q̄ requirunt̄ ad salutacionē nostrā. ¶ Itē nota. ad fidē sancte trinitatis trahimur triplici funis. Iste est pater filius et sp̄ūsc̄tus. Un̄ beatus Aug⁹. Funiculus fidei trinitatis nūq̄ p̄sumit. cum tñ nō sit nouus sed antiquissim⁹. qz patriarcha Abrahā vidit tres et vnū adorauit. Itē in fide trinitatis trib⁹ digit⁹ apprehendimus eā et in gl̄ia collocamur. vñ Esa. xl. Quis appendet trib⁹ digit⁹ etis molem terre. vñ terra eccliam fecit. qz sicut sup̄ aquas fundata est. sic ecclia sup̄ aquas baptismatis. vñ ps̄. Quia ipse sup̄ maria fundauit eam fundata autē est trib⁹ digitis. i. fide trinitatis. vnde in euāgelio Baptisan tes eos in noie patris et filij et sp̄ūsc̄ti

¶ Pro l̄ra nota. autor d̄r q̄ p̄ eternitatē sum⁹ creati ad designādū q̄ eternitas sit coeterna trinitati. vt p̄z in libro Gen. i. vbi d̄r Faciam⁹ hoies ad imaginē et similitudinē nostrā. d̄r em̄ faciam⁹. p̄ter trinitatē p̄sonaz in diuinitis. et d̄r imaginē in singulari. p̄ter vnitatē eēntie. vt p̄us patuit in p̄ma